

یکی محراب

نورک از ماغناک ناسر افکار میر

کوهريك شعرلى

استاد كوبرى زاده فؤاد بك آفندى ، بىك مجموعه نكسكان دريحي ساينسده «عاشق كوهري» عائد ابي و شوقه ، نثر ايتدیلر . بى اوته دئيرى معلوم اولان بو ابي و شوقه بويوك خلق شاعرى كوهريدن الماناسه برقاچ كله ايله بحث ايديور . اُسكى آل يازمى مجموعه لده كوهريك شعرلرله يك شوقه راست كاشكله بارا ، حياتى شوقه ياربديك معلومه ، شيدى بى قدر مع الاسف تصادف ايديله مەشدر . كوبرى زاده فؤاد بك آفنديك نثر ايتدیلر و تيفلر يكديگرى اتمام ايديرك بزه ، شاعرى ، و لوهر برخال ، ر كوك حائده اولسون ، طابىق بر كوك ذاباچه سيدو . حيات عائد و تيفلر كندرتنه ، قابل ، كوهريك اصل معنوى شخصيتى ثابت ايدىك اولان شعرلر يك بويوك بر قسمى بوكون آلزدهد . بر ديوان شكندنه طويل اولماسنه رعا بوشعرلى اُسكى يازمه مجموعه لدن ، هر زمان بولوب چينارقم قابلد . كوهريك ادبى هوپنى لايقله تعين ايجون مان بر سنده دوامى بر سى ايله استغشاخ ايتدېم بوشعرلر يكويكده استغشاخ ايديله يك سرتبه دكدرد . دها كويله مەش مجموعه لده اُزئريك بولنيلسى احايىده نظر اعتباره آلدرق ديبيلر كه ، كوهريك هنوز ميدانه چينمايان ديوانى كبة اوقادار قيقاولسه كركدرد . مع مافيه عدد ايتيرسه محدود اولسون ، ايتيرسه اولسون ، كوهريك شعرلى ، بو كيك ادبى قيتلرله ، ادبيات تاريخون ايجون دجا ايتيلرد .

اولون برنجى واوان ايكنبى عصرلده عاشق ادبياتك سراى ادبياتى اوززنده اجرا ايتدېن تأثير دولاييله ايراقى - تورك ادبياتك بر جوق معروف شخصيتلى عاشق طرزنده توركول يازمشر ، قوشملر وجوده كتير مشردى . اوزمانكى معظم تورك ايتراطلرلنك شرق سر خدندن غرب حدودينه قدار طرف طرف دولاشان عاشقك خلق آراسندن موقىلى ، اولرى هيچده سراى ادبياتى مثيلريك منور طبقه آراسندىك موقىلرله غطيه ايتدېرمك درجده دون كدكى . حتى بالامكس ، ايراقى - تورك ادبياتك شام كارلى ابداع ايدنر يله آلتقى محدود بر زمزمك حرمت و ستايشلرله اكنفا ايدرلر . آلردى سازلرله خلقك حضورنده قه مەخله لده فونعه بولمىن عاشق ، بوتون برملكنتك محبت و احترامى جلب ايديور . لردى . بونوك ايجنده سراى ادبياتى شاعرلردن برچوغلنك عزالنه معادل و بلكه اولرله متفق ، اُزلر ميدانه قويالنده واردى . عاشق ادبياتك سراى ادبياتنه تعادلى يلودن قى ، بالتجيه سراى ادبياتك عاشق ادبياتدن متأثر اولسى ، ساز

كيلار صامره ، موحانه دائره لرى احتوا ايلر ايدى .

بونك غريبنده كى خرابه ايله قيوده باب السلام اولوب جوارنده مهرخانه صوندور . مەسى ، خواجكان ديوان هايون دائره مى ، كاتب آغا دائره مى ، مجرملر زندانى كى مشتملاق واردى . بودواثر خرابه سى ده اليوم متروك بر قسمى آخوردرد . متفرق قصرلده تمامانان سراى دها برطاق نهايتسز مبانى ده حاوى ايدى . بوراسى اوزون زمانلر جنتدن بر نشانه اولدى . رفت عثمان بكة علنا بيان تشكر ايدرد . زيرا تاريخمزه جدا اهل ايديلن مهم بر فصلى رسمى ، پلاتنى وخرطى لى بر اثرله جانلانان ديديلر . اُرك نثرى اهميته آرزو اولونور . علاقه دارلر بونى تسريع ايتيلدرد . زيرا تاريخمزه بو مهم اثر برچيغبر آچدى . تاريخمزا لكز اشخاصك احوالندن باخشدرد . ياشادقلىر عيظا شاياماشدرد . بو كى رسمى اثرلر شهبه سز او صفى رى جانلانان دىجى كى بالخاصه سرايك محتوى اولدېنى بتالرك اوزنكارى ده مى شماريمزه و رسالمرمزه بك دوغرو و كوزمل بر نمونه اولاجقدر .

صمير سهرل

(۱۰۸ بى صيفعده مابده)

زياده قوتله قارلرك كوزلى او كنده تحميه ايتدېرمكدرد . فوتولى ايجون لك بريلز ، نجات بولمز اولمشدرد ؛ چالشقى ، فقط مشر بر صوزنده چالشقى ، مستحصل صفتله چالشقى ، ثروت طوغورقم اوزده چالشقى . فقط كليش كوزل چالنامالى يز تشكيلة اهميت ويرم مئلا (تابلوريزم) ك مبدى اولان اميرقالى تابلورك و مقبلريك صرف اصول تشكيلة عائد تيتلردن استفاده ايدلم . بزم كى قهار و معظم بر مظفريك مسعود چاي ا كئنده تكرار حاته دوغمى اولانرك هر كدن زياده استحضالات مسائله اغراشعه مجبوريمز دركاردرد . بوقه بى مجتم ظفم كى استغفا ايتمى اولورز .

ميموسم غادر افرو

بى مجموعه شينى دائره مى ، كتيخانه هايون و سنجاق شريف مسجدى نامرله دواثرى احتوا ايدردى .

بوقصر ك صاغ طرفنده قوم قصرى واردى . بوقصر ك طاوانلر و سلسيللى ديوانخانه سى سنت او طه سى موجود اولان فطوغرافيلر نه نظر اُپك زنگيندر . (جم جوميه سى) تعبير اولنان جوميه تاريخى اولقله برابر بك نفيس مى بر طرز معماریدهدرد . شهزادكان قوم قصرنده تربه ايديلردى .

جهانما قصر يك جواب ثلثه سنده خرقه سعادت او طه سى مابنجيلر دائره مى ، خزينه هايون ، ساحدار آغا دائره مى ، قوشخانه مطبخى و ايكنبى سلطان مصطفى آتارندن حرم هايونك آيينلى قصرى وار ايدى .

قصر مذكورك شال جهتند بو كونكى سوارى آخوردلر نه قدر امتداد ايدنه واسع اراضيد بر برينه متصل اوج بويوك قسمه منقسم اولوب آوجى سلطان محمد ، سلطان مصطفى ، سلطان احمد دائره لرى موجودى . بونرك يانارنده و آرزنده والده سلطان ، برنجى ، ايكنبى ، اوجونجى ، دردنجى قادينلر . شهزاده لمر ، جابه لمر ، كدكلو دائره مى ، خشتلر ققوشى ، دار السعاده اغشى و معيينه مخصوص اغلر دواثرى ، باب السعاده مك قارشوسنده اغلر عرض اوداسى واردى ، كه

استانبول سرايندهده عينا بولهدرد . باب السعاده مك يانسندده حكم بشير چاي طرفندن فاتحه مدح اولوان و سرايك بوراده تأسيسنه باعث اولان مشهور آب حیات واردى . بوراسنك شيدى سقى كيرميت اورتولى كچوك و دائروى بر خرابهدرد . بالاخره اوزر نه بر صودلاى قوشندرد ، بوكون سراى ايجنه كدركه بك باب السعاده مك خراب شكلى وياننده آب حیاتك سقى و جهانما قصر يك خراب كندبى قوم قصرى حامى كوردولور . بر خيى حكمدار و سفيرانك ، و زرانك حضوره قبول شرفته نائل اولقى ايجون سقى آلتنده متبج دملر كچيردكرى قيو بو خرابهدرد . اووقت آسائش طلك تكهبانى اولان اميرلر بوقودن چيقادى . بوقيونك جنبونده طوبج نهريشه قريب متعدد قبه و باجلى قم سرايك مطبخ صامره سى خرابه سيدرك حلوخانه ، قرون خاصه ، كلاخانه ،

شعر به کبریا محفل بیک قابولری آجش ، ساز
شاعری خلق آراسته اولدی کی منور طبقه
زندهده موع و رغبت بولمه باشلامشدی . منور
طبقه ک خلق شعر به توبی ، اون برنجی و اون
ایکینی عصرلده ودها صورکاری سرای ادبیاتی
منسوبلری عاشق طرز به تألیه و اهاملری بوطر
ایله افاده سورق اتمشدهکه ، بو عاشق طرز بیک ،
دها عمومی تعبیر ایله خلق ادبیاتک ، ایرانی -
تورک ادبیاته ایله غلبه سی دیمکدی .

خلق شعر بیک قلاسی سرای ادبیاته قارش
احراز اشدی برنجی طایفه نطرده عاشق مرک ،
عاشق غریبک ، دردلی ک حصه لری وارد شو
قادرک ، بوظفر دها زیاده ، بونلردن اول عاشق
طرز بیک اک بدیع انجودجلری وجوده کتیرم
کوهری به عاودر ، دیه بیلیر .

کوهری ، بالخاصه اون ایکینی عصر ابدالده
بووک برهرت قازانمش ، شهرت سرای ادبیاتی
شاعر لری شکایت اشدیره ک قادر کنبشله مش ،
أطرافه بیلمش ، کندینی عاشق ادبیاتک
بکانه مثلی صایله رقی برچوق مقلدلی بتمشدی .
کوهری بو شهرت تماماً مستحقدی . فی الحقیقه
کوهری ک نظری سرای سهل متنع عد اوله حق
درجهده سلیس ، صمیمی ، سلس و صمیمی
اولدی قادرده قولیدر . نظم شکفته عاود
خصوصلرده دیکر عاشق لردن دها آرماسمه کار
اولان کوهری ک آثر لری ، سادهه قدین کلن
برد سسدرک ، عکسی بوکون بیه کوللر غمی
تهیز ایدمک درجهده طنان ویدارد . مثلاً :

جلس هر قدر بنجانی قالدر
عاقبت اولسون ایچ اندم ایچ
جال پاک کندن تقای قالدر
زیاتر اولسون ایچ اندم ایچ

بریک یامک ظهور اولدک
مجلس عشاق معمور اولدک
جام ازغوانی بر نور اولدک
شطارتر اولسون ایچ اندم ایچ

چیق اوطور تختکده سکونت اوله
رقیب بد خواهه خصومت اوله
پادشاهک بوکون حکومت اوله
عدالتلر اولسون ایچ اندم ایچ

کوهری بوکونه دولت سستدر .
یار ایله همدسک فرصت سستدر
آل اندم جانی نوبت سستدر
آب حیاطر اولسون ایچ اندم ایچ

دیرکن مصرع لرنده بوفانی «عالمک مسافرتدن
کام» آلان بر فلیک چاریتینی ایشیتمه مک
ممکنیدر ؟
کوهری و صلتدهده ، مجراندهده آتشلیدر .

فریاد بیک طبعی بسته سنده اک یاتیق بر آهنگک
آنانی کیزلیر . ایچنده جوشان مایوس عشقک
بر سوک بهار روزگار بیک کی خسته وائل
سستی دیکمک ایستره زرشو شعر بی اوقریکین :

أی ملک سپا بوسته جوان
بو عشق بنیادی اوکر غممشک
جیقلر شانکه آی شاه خوابان
خوبلر معنادنی اوکر غممشک

اوقوبوب یازمشک حفا عی
تعلم ایتممشک وفا علمنی
دردتلی بیلزسک شفا علمنی
وفا ارشادنی اوکر غممشک

اغیاری سوزسک بزم کلنجه
التفات بقدره دیزه کلنجه
معمار کیمسک سوزه کلنجه
کوکل آبادنی اوکر غممشک

کوهری به حدیث جفاریک قیلدک
مفتونک اولدین آکلادک بیلدک
بن صانیرم سنی انصاف کلدک
سن انصاف آدنی اوکر غممشک

کوهری حیاتک ذوقی طامش ، اضطرابی
چکش ، وصالته ارمش ، مجراانه دوشمش ،
غربتده دولاشمش ، دوستیزه آواره قلش
والحاصل قیصه ک ، فلکک چنیزدن چکش بر
آدامدر . قلبنده توکل ، دروننده اکسیدن ،
نامتناهی ، معنوی بر قوت وارد . فلکک زجر
و قهری اوکنده کاه عسیان ایتش ، کاه بوینی
بوکش ، یلوارمشد . شکایتلرده ، استمدادلرنده
کیزی بر بریزده وعشلر اولایدن انقطاعلر
رهیبان صافیدر . چکش ، اونولش بهاری
بکله بن بر بدخت اونک شعر لرنده آجیق
حسرتک عیاری بولور . قلبه دوقونان
بر چوق حسری کوهری ک آئرنده آل ایله
طولور کی جانی ویدانده کوروز . شوم نظومه
بوفکر لریمز ویتقی اوله رق کوسرته بیلیر :

غرت ایلرنده چارمز قالد
بر حالدن بیلور یازغام بوق
آریقای دردلی بی مجال اولدم
آغلامدن غیری کسب وکارم بوق

آنکچون نوش ایتدم جام ایله زهری
بولامدم بر یار دولاشدم دهری
قدیمی دال ایتدی فلکک قهری
آیاقلرده قالدیم اعتبارم بوق

بوچرخک آلدن کولدم بر دم
چشمک یاشی سیلدم بر دم
اولدم خلاص سورمدم بر دم
دردم ، غم چوقدر آله وارم بوق

جوق نیاز اولدم کیمه دی دلیک
عاجدر احمدم کومد کی ملک
کوهری به جفا پیشه فلک
زیاده جفایه اقتدارم بوق .

أدبیات تاریخ بیک جوق مهم و بووک بر فضلی
تشکیل ایدم عاشق ادبیاتده کوهری ک شعر لره
اک بوکسک و معتنا موقعی آیرمیق هان هان بر
ضروردنر . ایچ و حساس منتیله کوهری ،
عاشق ادبیاتده بر استدلالی اولنه بیلیر . اونک
ایچون بوتون تحریله رنما حالا آله ایدلمه بن
کوهری دیوانی ، شاعر ک آسی مجموعه لرده ک نظری
بر آرایه کتیرم ک بیکدن ترتیب ایتک ، بوکون
أدبیات تاریخ بیک مشغول اولانلرک وظیفه سیدر .
بزو و وظیفه ک قدرت و استطاعتن درجهدهده : بقیه
چالیشیور . یاقیده - امید ایشیکدن و جهله -
مساعدی بیتی و کوهری دیوانی ادبیات تاریخ بیک
قازاندر بیلیرسک بو ، بزم ایچون بر ذوق ویر
مکافات وده حقدر .

تاریخ : ۲۵ آیدول ۱۳۴۱

محمد خالد

علم تجرنا لایزنی

تورکیا جغرافیا لغتی

— معاری و کاتنه —
ملککش ، حرث و مدیته بک اسنی
بر پرد . تاریخ ، حرب محمودین صوکره بزم
قلش طور امارلده بیه ، میلاددن اوزدورت عصر
اول شامش واسلری آچق بک قین برمانده بزم
معلوم اولش اولان اقوام قنیده و ثانی قید
و حفظ ایتشد . بوثانی ۱۹۰۶ ده ، اسنی
حکایت امپراطور لئک پای تختی اولان ووزغادک
یکری ک یلو مترو غرنیده بولان بوغاز کوشنده
بولشد . بولر ، قومانا = Kumana برنلری
ایله میتانی Mitani امپراطور لری آرمسند
تعالی ایدلش برطاق مکتولردن عیارندر .

اقوام قدیمه شرقیه تاریخی کوند کونه
زنکینلشدیرن حفریات جدیده کتاهلرنده ، یکی
واسی خریطه لده اسلر به مصادف اولدیفن
تعدد شهر و موقع اسلری ذکر ایدلور .
بو ، غایت طبعیدر . زیرا ، اولرنجه عصر اول
خراب اولش ملککش ، شهرل ، موقلر یا خار
انامدن تمامیه سینلش یاخود چاریق تلفظ لریله
زامنزه قدر کله یامشد . فقط اسلری ، کتاهلر لده
محکوک شهر و موقع اسلری سایه سنده معلوم
اولنجه ، خریطه ده لر بیک تمینی اقتضا ایدر .
بو ، اسملری تمامیه خاطر انامدن سینلش
اولان لر ایچون غیر ممکن ایسه ، چاریق
تلفظ ایله زمامنزه درکن اسلر ایچون ، علم
نصوت و اغانه سیله مکندر .